

Андрій Лусеюк

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри фінансово-економічної безпеки,
Національна академія Служби безпеки України
<https://orcid.org/0000-0002-9026-1188>

ДЕЯКІ СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

У статті досліджено деякі проблеми законодавства щодо судово-експертної діяльності в кримінальних провадженнях України. І хоч експертиза давно увійшла в практику кримінального судочинства як невіддільна частина системи процесуальних дій, її роль як об'єктивного засобу доказування постійно зростає, але наявні проблеми на рівні законодавства України, які не сприяють достатній ефективності кримінальних проваджень.

Нами з'ясовано, що судово-експертна діяльність в Україні регламентується Законом України «Про судову експертизу», який за роки свого існування зазнав численних змін та доповнень, проте жодна редакція не містить чіткого визначення поняття «судово-експертна діяльність», що призводить до двояких його тлумачень під час застосування норм вказаного Закону і створює труднощі для експертів та для суб'єктів призначення судової експертизи.

У статті досліджено і деякі зміни у законодавстві кримінально-процесуальної діяльності, які запроваджені в Україні, у тому числі під час воєнного стану. Проте хоча суттєвих змін у кримінальному провадженні зазнав КПК України, але вони не вирішили деякі проблеми у процесуальних питаннях.

Крім цього, розв'язання завдань суб'єктами судово-експертної та кримінально-процесуальної діяльності в умовах воєнного стану ускладнює й зростання рівня злочинності, що підтверджено статистичними даними Офісу Генерального прокурора України. Суттєво змінився і характер злочинів, які характеризуються підвищеним рівнем суспільної небезпечності.

У результаті дослідження наведених проблем ми дійшли висновку, що:

– необхідно виробити єдиний узгоджений підхід до терміноутворення у сфері судово-експертної діяльності прийняттям нового нормативно-правового акта про судово-експертну діяльність, де буде міститися уніфіковане розуміння її ключових понять;

– для зниження рівня злочинності, особливо в умовах війни, необхідні ефективні стратегії запобігання злочинності, що потребує комплексного підходу і спільних дій держави, військових та цивільних осіб, міжнародних та гуманітарних організацій. І лише за умови такої співпраці та її координації можна досягти успіху в цих завданнях.

Ключові слова: військова агресія, кримінальні провадження, процес доказування, статистичні дані, стратегії запобігання злочинності, судово-експертна діяльність, новели у кримінальному процесуальному законодавстві.

Постановка проблеми. Розвиток судово-експертної діяльності в Україні суттєво вплинув на розширення її суб'єктного складу. Судово-експертну діяльність нині здійснюють державні спеціалізовані установи, їх територіальні філії, експертні установи комунальної форми власності, а також судові експерти,

які не є працівниками зазначених установ, та інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань [1, ст. 7], але провідною сферою судово-експертної діяльності залишається судова експертиза у кримінальному провадженні, яка є одним з найбільш ефективних способів встановлення його обставин,

що підлягають доказуванню. Проте численні дослідження науковців щодо судово-експертної діяльності в кримінальних провадженнях, її законодавчої бази та практичний досвід України у зазначеній діяльності свідчать про існування проблем, які потребують негайного розв'язку.

Мета статті – дослідження деяких проблемних аспектів судово-експертної діяльності в кримінальних провадженнях та визначення дієвих шляхів її удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми судово-експертної діяльності в кримінальних провадженнях досліджували такі науковці, як: В. Бондаренко-Берегович, В. Копанчук, О. Кравчук, Т. Лоза, Б. Малов, І. Овсяннікова, М. Остапчук, Ю. Пілюков, Ю. Тарасовський та ін. Ними приділена значна увага термінології у судово-експертній діяльності, аналізу законодавства, яким вона регулюється, питанням організації судово-експертної діяльності у кримінальних провадженнях, у тому числі у воєнний час, тощо, але з'являються нові проблеми у законодавчій базі щодо судово-експертної діяльності у кримінальних провадженнях, які потребують негайного вирішення.

Виклад основного матеріалу. Судово-експертна діяльність в Україні є важливою для судочинства та невіддільною складовою частиною правосуддя, оскільки її завданням є забезпечення правосуддя України незалежною, кваліфікованою і об'єктивною експертизою з метою встановлення фактичних даних та обставин, що мають значення для правильного вирішення.

Судово-експертна діяльність у кримінальних провадженнях (кримінальних процесах) базується на знаннях таких наук, як криміналістика, судова експертологія, логіка, психологія, а також багатьох технічних та природознавчих наук та ін. Комплекс усіх цих наук повною мірою забезпечує експертну діяльність у кримінальних провадженнях необхідними теоретичними та методичними розробками.

Мета судово-експертної діяльності у кримінальних провадженнях – всебічне, повне, об'єктивне, комплексне дослідження об'єктів, за результатами якого формуються та надаються науково обґрунтовані висновки про властивості об'єктів дослідження, що здобуті у процесі збирання доказів, мож-

ливість існування певних фактів та явищ, а також інших питань, що можуть бути вирішені з використанням спеціальних знань експертів у процесі розслідування кримінальних правопорушень [2, с. 160].

В Україні на законодавчому рівні термін «судово-експертна діяльність» з'явився у Законі України «Про судову експертизу» у 1994 році, оскільки з набуттям Україною незалежності у 1991 році почала формуватись українська нормативна база, у тому числі й з питань функціонування судово-експертних установ, що залишилися у спадок від Радянського Союзу.

У преамбулі Закону «Про судову експертизу» [1] зазначено, що цей Закон визначає правові, організаційні і фінансові основи судово-експертної діяльності з метою забезпечення правосуддя України незалежною, кваліфікованою і об'єктивною експертизою, орієнтованою на максимальне використання досягнень науки і техніки. Таким чином, судово-експертна діяльність була визнана невіддільною складовою частиною судової системи.

З моменту прийняття цього Закону він зазнав численних змін та доповнень за роки свого існування. Істотні зміни, які позитивно позначилися на практиці його застосування, були внесені у вересні 2004 року. Зокрема, це зміни щодо вимог до суб'єктів судово-експертної діяльності, порядку фінансування державних спеціалізованих установ судових експертиз, державної атестації методик проведення судових експертиз та інші організаційного характеру [5, с. 38].

Проте у жодній редакції Закону, хоча використовується термін «судово-експертна діяльність», не міститься чіткого визначення його тлумачення, що призводить до двояких тлумачень одного і того самого терміна під час застосування норм Закону України «Про судову експертизу» і створює труднощі як для самих експертів, так і для суб'єктів призначення (замовлення) судової експертизи.

Як зазначає І. Овсяннікова, у зв'язку з різними визначеннями понять «експертна діяльність», «судово-експертна діяльність» у науковій літературі «виникає проблема відсутності міцного теоретичного підґрунтя щодо цього, а це спричиняє проблеми в діяльності правоохоронних органів, які здійснюють судочинство, щодо видів, форм експертної

діяльності, розв'язуваних завдань та інших актуальних питань» [6, с. 270].

Найбільш вдале визначення поняття «судово-експертна діяльність», на нашу думку, наводить Ю. Пілюков: «Це всебічний, повний, об'єктивний та комплексний процес дослідження об'єктів, у результаті чого формуються та надаються науково обґрунтовані висновки про ті чи інші їхні властивості, можливість існування певних фактів та явищ, а також інші питання, що можуть бути вирішені з використанням спеціальних знань експертів у процесі розслідування кримінальних правопорушень [2, с. 161–162].

До проблем термінології, які необхідно врегулювати на законодавчому рівні у сфері судово-експертної діяльності, слід віднести і те, що Закон України «Про судову експертизу» не містить визначень і таких термінів, як «експертна ініціатива», «кваліфікація судового експерта», «методика проведення судової експертизи», «криміналістична експертиза» та ін., які застосовуються у судово-експертній діяльності [13, с. 640].

Тому ми погоджуємось з думкою, яку висловила В. Бондаренко-Берегович на підставі дослідження доволі широкого кола позицій науковців щодо трактувань понять, які застосовуються у судово-експертній діяльності, що «вирішення цієї проблеми можливе через вироблення єдиного узгодженого підходу до термінотворення у сфері судово-експертної діяльності через прийняття нового нормативно-правового акта про судово-експертну діяльність – документа, у якому буде закріплено уніфіковане розуміння ключових понять» [7, с. 763].

Зазначимо також, що фактично кожний випадок кримінального провадження пов'язаний з проведенням тієї чи іншої експертизи для підвищення результативності процесу доказування, яку отримати слідчому без залучення експерта неможливо, де під доказуванням у кримінальному провадженні вважається здійснювана у встановленому законом порядку діяльність, що полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження [4, ст. 91].

Експертиза стала актуальним (а в певних ситуаціях й обов'язковим) засобом отримання доказів як стороною обвинувачення, так і стороною захисту. Цьому сприяли «новели

у кримінальному процесуальному законодавстві України, пов'язані із призначенням судових експертиз» [2, с. 161], які запроваджені з 2019 року Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства» [3].

Зокрема, зміни стосувались порядку призначення судових експертиз та підстав їх проведення у Кримінальному процесуальному кодексі України (КПК), відповідно до яких експертиза проводиться або експертною установою, або експертом (експертами), залученими сторонами кримінального провадження або слідчим суддею за клопотанням сторони захисту [3, ст. 242].

Сторона захисту з клопотанням про проведення експертизи має право звернутися до слідчого судді, якщо для вирішення питань, що потребують залучення експерта для кримінального провадження, проте сторона обвинувачення не залучила його, або сторона захисту не може залучити експерта самостійно через відсутність коштів чи з інших об'єктивних причин [3, ст. 244].

Отже, вимоги до клопотання сторони захисту, яке заявляється слідчому судді, чітко регламентовані КПК України. Разом із цим вимоги до клопотання сторони захисту, яке заявляється суду під час судового розгляду, у КПК України не регламентуються, що вважаємо прогалиною у чинному кримінальному процесуальному законодавстві.

Із запровадженням в Україні воєнного стану, згідно з Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» [8], пов'язаного з військовою агресією Російської Федерації, перед органами, залученими у судово-експертну діяльність кримінального розслідування, судами постала нова низка проблем щодо організаційних питань і питань щодо застосування законодавства, які потрібно було врегулювати якнайшвидше.

Саме тому КПК України зазнав істотних змін щодо кримінального провадження, в редакцію якого від 14 квітня 2022 року внесено такі основні зміни, що набули чинності з 1 травня 2022 року:

– ст. 176 КПК України було доповнено новою частиною 6, за якою під час дії воєнного стану до осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні злочинів, перед-

бачених відповідними статтями КПК, за наявності ризиків, зазначених у статті 177 цього Кодексу, застосовується запобіжний захід, визначений пунктом 5 частини першої цієї статті як тримання під вартою, на підставі Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність та особливостей застосування запобіжних заходів за вчинення злочинів проти основ національної та громадської безпеки» [10];

– внесено новий блок змін та доповнень до КПК щодо визначення особливостей провадження в умовах воєнного стану – розділ IX-1 отримав назву «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану» згідно із Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» [11];

– у новій редакції викладено ст. 615 КПК «Особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану», введено ст. 615-1 «Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження в умовах воєнного стану».

Зміни зазнали й інші статті КПК. Так, ст. 280 КПК України доповнено п. 4: «наявні об'єктивні обставини, що унеможливають подальше проведення досудового розслідування в умовах воєнного стану». Але чинна норма п. 4 не вирішила питання процесуального рішення за неможливості: закінчення досудового розслідування та звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Отже, внесені зміни та доповнення до КПК України дотримувались загальної тенденції щодо обмеження кримінальних процесуальних гарантій прав особи у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану та спрощення порядку кримінального судочинства, здійснюваного в особливий період.

Деякі з оновлених положень законодавства спрямовані на його гармонізацію та усунення можливих прогалин, інші ж, зокрема новели, які стосуються обмеження прин-

ципу безпосередності дослідження показань, особливостей оцінки допустимості доказів, суттєво змінюють ту концептуальну модель кримінального провадження, яка склалася на підставі положень КПК України 2012 року [12]. Але їх ефективність ще не перевірена правозастосовною практикою.

Як бачимо, у сьогоденні законодавці намагаються забезпечити єдиний підхід для розв'язання тих питань, які виникають під час здійснення кримінального провадження, особливо в умовах воєнних дій, в яких дотримання закону стає важчим, але надзвичайно важливим.

Варто зазначити і те, що з початком збройної агресії Російської Федерації на території України розв'язання завдань суб'єктами судово-експертної та кримінально-процесуальної діяльності ускладнює і збільшення кількості кримінальних порушень. Суттєво змінився і характер злочинів, які характеризуються підвищеним рівнем суспільної небезпечності.

Про це свідчать дані Єдиного звіту про кримінальні правопорушення Офісу Генерального прокурора України 2021–2023 років, з яких видно, як зросли злочини проти національної та громадської безпеки, військові кримінальні правопорушення й кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку та ін. (табл. 1).

Дані табл. 1 засвідчили, що кількість кримінальних проваджень збільшилась у 2023 році і становила до 2021 року 147,96%, до 2022 року –131,15%; кількість злочинів проти національної безпеки України становила до 2021 року 1205,77%, військових кримінальних правопорушень – 943,89%, кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку – 24769,57%.

Крім цього, 2023 рік став рекордним за кількістю відкритих кримінальних проваджень проти бізнесу (43138), з яких з 5015 компаній шість згадано у справах про легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, чотири – про колабораційну діяльність. 2839 компаній уже стали фігурантами в кримінальних провадженнях у 2024 році, з яких одна компанія згадується у контексті звинувачення за держзраду, три – за колабораціонізм та ще 10 – за відмивання коштів [14].

**Кількість кримінальних правопорушень
за даними Офісу Генерального прокурора України у 2021–2023 роках**

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Темп зростання кримінальних правопорушень (%) 2023 р. до	
				2021 р.	2022 р.
Усього обліковано кримінальних правопорушень	321443	362636	475595	147,96	131,15
У тому числі:					
Злочини проти основ національної безпеки України	520	17422	6270	1205,77	35,99
Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	6487	7333	7974	122,92	108,74
Військові кримінальні правопорушення)	3037	13766	28666	943,89	208,24
Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	253	62128	62667	24769,57	100,87

Джерело: складено автором за даними [9]

Наведені дані свідчать, що військова агресія сприяє збільшенню рівня злочинності та створює складні умови для функціонування правоохоронних органів. Це вимагає відповідного реагування та ефективних стратегій запобігання злочинності, що в умовах війни є складним завданням, яке потребує комплексного підходу і спільних дій держави, військових та цивільних осіб, міжнародних та гуманітарних організацій. І лише за умови такої співпраці та її координації можна досягти успіху в цих завданнях.

Можливими стратегіями для запобігання підвищенню рівня злочинності в умовах військової агресії, як зазначає у своєму дослідженні Б. Малов, можуть стати такі як «забезпечення ефективної роботи правоохоронних органів та збільшення їхньої чисельності, підвищення рівня професійної підготовки працівників правоохоронних органів, сприяння розвитку громадської безпеки та залучення громадських організацій до забезпечення безпеки населення, забезпечення соціальної стабільності та інформаційної безпеки, а також розвиток місцевого самоврядування та підтримка населення з його боку тощо» [15, с. 318]. І з цим не можна не погодитись.

Висновки. Провідною сферою судово-експертної діяльності є судова експертиза у кри-

мінальному провадженні, яка є одним з найбільш ефективних способів встановлення його обставин, що підлягають доказуванню. Проте численні дослідження науковців щодо законодавчої бази судово-експертної діяльності в кримінальних провадженнях та практичний досвід України у зазначеній діяльності свідчать про існування проблем, які потребують негайного розв'язку.

У результаті проведеного дослідження окремих проблем законодавства щодо судово-експертної діяльності в кримінальних провадженнях, у тому числі в умовах воєнного стану, який діє в Україні, та статистики кримінальних правопорушень ми дійшли висновку, що:

- необхідно виробити єдиний узгоджений підхід до терміноутворення у сфері судово-експертної діяльності прийняттям нового нормативно-правового акта про судово-експертну діяльність, де буде міститися уніфіковане розуміння її ключових понять;

- для зниження рівня злочинності, особливо в умовах війни, необхідні ефективні стратегії запобігання злочинності, що потребує комплексного підходу і спільних дій держави, військових та цивільних осіб, міжнародних та гуманітарних організацій. І лише за умови такої співпраці та її координації можна досягти успіху в цих завданнях.

Список використаної літератури:

1. Про судову експертизу : Закон України від 25 лют. 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12/ed19940225#Text>.
2. Пілюков Ю. Судово-експертна діяльність у сучасному кримінальному процесі. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. № 4 (24). С. 158–163. doi: 10.35774/app2020.04.158.

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства : Закон України від 04.10.2019 № 187-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187-20#Text>.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
5. Кравчук О., Копанчук В., Остапчук М. Законодавче регулювання судово-експертної діяльності в Україні. *Університетські наукові записки*. Хмельницький університет управління та права. 2023. № 5 (95). С. 37–48. URL: https://unz.univer.km.ua/article/view/95_37-48.
6. Овсянникова І. М. Судово-експертна діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2020. № 21. С. 267–280. https://doi.org/10.32353/khrife.1.2020_17.
7. Бондаренко-Берегович В. В. До питання про поняття судово-експертної діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 761–764. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/183>.
8. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022, затверджено Законом № 2102-IX від 24.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
9. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.
10. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність та особливостей застосування запобіжних заходів за вчинення злочинів проти основ національної та громадської безпеки : Закон України від 14 квітня 2022 року № 2198-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2198-20#Text>.
11. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану : Закон України від 14 квітня 2022 року № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text>.
12. Зміни у кримінальному провадженні від 14 квітня 2022 року. Видавництво «Юридична практика». URL: <https://pravo.ua/zminy-u-kryminalnomu-provazhenni-vid-14-kvitnia-2022-roku/>.
13. Лоза Т. В. Проблеми організації судово-експертної діяльності в Україні та шляхи їх вирішення. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 633–341. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/294910/287725>.
14. Тарасовський Ю. Кількість кримінальних справ проти бізнесу зросла у 2,6 раза за 2023 рік. *Forbes Ukraine*. 2024. № 3. URL: <https://forbes.ua/news/kilkist-kriminalnikh-sprav-proti-biznesu-zroslo-u-26-raza-za-2023-rik-15072024-22378>.
15. Малов Б. Є. Стратегії запобігання підвищенню рівня злочинності у країні в умовах військової агресії. *Ірпінський юридичний часопис*. 2023. 3(12), 318–326. [https://doi.org/10.33244/2617-4154-3\(12\)-2023-318-326](https://doi.org/10.33244/2617-4154-3(12)-2023-318-326).

References:

1. On Forensic Examination: Law of Ukraine dated February 25, 1994, No. 4038-XII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12/ed19940225#Text>.
2. Pilyukov Yu. Forensic Expert Activity in the Modern Criminal Process. *Actual Problems of Jurisprudence*, 2020, No. 4 (24), pp. 158–163. doi: 10.35774/app2020.04.158.
3. On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine to Improve Certain Provisions of Criminal Procedural Legislation: Law of Ukraine dated October 4, 2019, No. 187-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187-20#Text>.
4. Criminal Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine dated April 13, 2012, No. 4651-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
5. Kravchuk O., Kopanchuk V., & Ostapchuk M. Legislative Regulation of Forensic Expert Activities in Ukraine. *University Scientific Notes*. Khmelnytskyi University of Management and Law, 2023, No. 5 (95), pp. 37–48. Retrieved from: https://unz.univer.km.ua/article/view/95_37-48.
6. Ovsyannikova I. M. Forensic Expert Activity as an Object of Administrative-Legal Regulation. *Theory and Practice of Forensic Examination and Criminalistics*, 2020, No. 21, pp. 267–280. https://doi.org/10.32353/khrife.1.2020_17.

7. Bondarenko-Beregovich V. V. On the Concept of Forensic Expert Activity. *Legal Scientific Electronic Journal*, 2024, No. 1, pp. 761–764. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/183>.
8. On the Introduction of Martial Law in Ukraine: Decree of the President of Ukraine dated February 24, 2022, No. 64/2022, approved by Law No. 2102-IX dated February 24, 2022. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
9. On Registered Criminal Offenses and the Results of Their Pretrial Investigation. Official website of the Prosecutor General's Office. Retrieved from: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.
10. On Amendments to the Criminal Code and the Criminal Procedure Code of Ukraine to Improve Liability for Collaboration Activities and the Application of Preventive Measures for Crimes Against National and Public Security: Law of Ukraine dated April 14, 2022, No. 2198-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2198-20#Text>.
11. On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine to Improve the Procedure for Criminal Proceedings Under Martial Law: Law of Ukraine dated April 14, 2022, No. 2201-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text>.
12. Changes in Criminal Proceedings dated April 14, 2022. Publishing House "Legal Practice". Retrieved from: <https://pravo.ua/zminy-u-kryminalnomu-provadhenni-vid-14-kvitnia-2022-roku/>.
13. Loza T. V. Problems of Organizing Forensic Expert Activities in Ukraine and Ways to Solve Them. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, 2023, No. 6, pp. 633–341. Retrieved from: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/294910/287725>.
14. Tarasovsky Yu. The number of criminal cases against businesses increased in 2.6 times in 2023. *Forbes Ukraine*, 2024, No. 3. Retrieved from: <https://forbes.ua/news/kilkist-kriminalnikh-sprav-proti-biznesu-zrosla-u-26-raza-za-2023-rik-15072024-22378>.
15. Malov B. Ye. Strategies for preventing an increase in crime rates in the context of military aggression. *Irpın Legal Journal*, 2023, No. 3 (12), pp. 318–326. [https://doi.org/10.33244/2617-4154-3\(12\)-2023-318-326](https://doi.org/10.33244/2617-4154-3(12)-2023-318-326).

Andrii Lyseiuk. Some current problems of forensic expert activity in criminal proceedings

The article examines some of the problems of legislation on forensic expert activity in criminal proceedings in Ukraine. Although expertise has long been part of the practice of criminal justice as an integral part of the system of procedural actions, its role as an objective means of proof is constantly growing. However, there are problems at the level of Ukrainian legislation which do not contribute to the sufficient efficiency of criminal proceedings.

The author has found out that forensic expert activity in Ukraine is regulated by the Law of Ukraine "On Forensic Expertise", which has undergone numerous amendments and additions over the years, but no version contains a clear definition of "forensic expert activity", which leads to its ambiguous interpretation in the application of the provisions of this Law and creates difficulties for experts and for the subjects of forensic examination.

The article also studies some changes in the legislation on criminal procedure introduced in Ukraine, including during martial law. Although the Criminal Procedure Code of Ukraine has been subject to significant changes in criminal proceedings, they did not solve some problems in procedural matters.

In addition, the solution of tasks by the subjects of forensic and criminal procedure activities under martial law is complicated by crime increase, which is confirmed by statistics from the Prosecutor General's Office of Ukraine. The nature of crimes characterized by an increased level of public danger also changed significantly.

After studying the relevant problems, the author concludes the following:

– it is necessary to develop a single coordinated approach to using terms in forensic expert activity by adopting a new regulatory act on forensic expert activity, which will contain a unified understanding of its key concepts;

– to reduce crime rate, especially in wartime, effective crime prevention strategies are needed: it requires a comprehensive approach and joint action by the state, military and civilians, international and humanitarian organizations.

These tasks can be achieved only through such cooperation and coordination.

Keywords: *military aggression, criminal proceedings, proof, statistical data, crime prevention strategies, forensic expert activity, novelties in criminal procedure legislation.*